

Forord

I 1987 utga danske Lohse forlag første utgave av boken *Gud, hvorfor sover du?* skrevet av Leif Andersen – lektor i praktisk teologi på Menighedsfakultetet i Århus. Det ble raskt klart at forfatteren fylte et gapende hull i kristenlitteraturen. Leserne grep boken med iver, og den måtte trykkes i flere opplag. Her var det en teolog som befriende ærlig ga ord til fortvilelsen mange kjente fra sitt eget liv: Jeg opplever at Gud er borte! Hvor er han? Har han sovnet?

Uten bortforklaringer lyttet Andersen seg inn til Guds barnets umiddelbare rop og lot det runge og riste. *Hva er meningen?* Hvorfor lar Gud oss stå alene og gråte og rope etter ham – mot en taus himmel? Spørsmålene bar i seg et vell av smerte og en sterk lengsel etter å forstå.

Er Bibelens Gud, Han jeg bekjenner som Far, likegyldig når mitt liv gjør vondt?

Er det slik at han står med ryggen til, taus og urørlig når jeg rives og slites av angst og smerte?

Tenker Han at smerten er min egen skyld?

Er det djevelen som herjer fritt, mens Gud er passiv tilskuer?

Eller er det kanskje Gud selv som står bak det uforståelige og vanskelige som rammer?

Leif Andersen glatter ikke over lidelsen med velmente floskler, i stedet bekrefter han den. Han tar side med det lidende mennesket og berettiger spørsmålene. Og så går han til Bibelen og henter fram svar som til og med i kristne sammenhenger er forenget og fortiet. Sjelden har noen skrevet så kompromissløst rett på sak om dette vanskelige temaet. Forfatteren tar alle på alvor; menneskene med sine følelser og reaksjoner – og Bibelen med sin evige sannhet. Med sitt kraftfulle språk øser han ut et evangelium som er radikalt og befriende.

I forlengelsen av *Gud, hvorfor sover du?* skrev Leif Andresen den lille boken *Når Gud er taus* (2014) som er inkludert i vår nye utgivelse. Om denne sier han: «Helt siden jeg arbeidet med boken *Gud, hvorfor sover du?* har det vært sentralt for meg at Gud er den som skaper min ulykke ... Det har ikke bare vært sentralt i min teologi, det har vært en åndelig og trosmessig livbøye. Jeg hadde simpelthen ikke visst hvor jeg skulle gjøre av meg selv eller barna mine hvis jeg hadde trodd at det kunne skje meg noe som Gud ikke bestemte. Men hvis Gud er den som skaper min ulykke, hvordan er det da mulig å oppleve hans allmakt og enehæredømme som en befrielse? Det krever en forankret visshet om hans kjærlighet – hans mektige og fryktinngytende, blødende kjærlighet.»

Der står mennesket, innfor den hellige Gud, og forsøker å forstå at i denne verden kan andre ting enn Den allmektiges vilje skje. For å si det med forfatteren: *Gud virker i alt, men han virker ikke alt*. I vår verden og i våre liv kan det altså skje noe som Gud ikke vil. Vi forsøker å gripe det og opplever ofte å komme til kort.

Denne boken er til deg som sliter med spørsmål om Guds plass i lidelsen, du som kjenner smerten på kropp og i sinn, du som er konfrontert med den i andres liv og du som en dag vil møte den. Med forfatteren vil du se at Gud faktisk er «enda mer kjærlig» enn du først hadde trodd og håpet.

Lunde Forlag

INNHold

Kapittel 1. GÅTEN OM DEN SOVENDE GUD | 7

Kapittel 2. DET FINNES ET SVAR | 10

- Forklaring eller forkynnelse 10
- Lidelsen – en fiende og en nåde 12
- Gud er ulykkens skaper 15

Kapittel 3. HVOR KOMMER LIDELSEN FRA? | 20

- Vi har selv valgt lidelsen 20
- Gud har selv valgt lidelsen 23
- Fader vår 32
- Han er kjærlig i alt han gjør 34

Kapittel 4. SATAN ELLER GUD | 43

- Den sterke – og den sterkere 43
- Menneskers skyld, Guds ansvar 47
- Selvforskyldt, uforskyldt 50

Kapittel 5. HVA ER MENINGEN? | 56

- «Lidelsens mening» 56
- Den skjulte Gud 60
- På vei mot trengselsglede 65
- Den som står Gud nær 75

Kapittel 6. BARNESNAKK | 84

- Men «jeg ønsker å gå i rette med Gud ...» 84
- «Be om hva dere vil ...» 92
- «Takk for alle ting ...» 100

Kapittel 7. DERFOR | 105

- Frelse 105
- Fattigdom 108
- Rikdom 114
- Håp 116

Kapittel 8. ET FORSVAR FOR LIVET, SLIK DET ER | 120

Kapittel 9. EVANGELIET OM DEN SKJULTE GUD | 132

- Kristendom – troen som skuffer 132
- Befriende korstro 133
- Derfor 143
- Herlighetsteologien 148
- Kierkegaard som korsteolog 158

Kapittel 10. GUDS SVAKHET | 167

- Allmaktens grenser 167
- Fortapelsens forargelse 170
- Om den trellbundne vilje og Guds forutbestemmelse 172

Kapittel 11. DET GAMLE TESTAMENTE OG DET NYE TESTAMENTE | 181

- Bibelen er udelt 181
- Bibelen er delt 182
- Etter Kristus 187

NÅR GUD ER TAUS | 193

- Gjøril 196
- Ikke alle som lider, opplever Gud som taus 197
- Men hvorfor? 198
- Vreden 202
- Svarer han aldri, da? 204

Appendiks: | 211

Å SØKE GUDS KJÆRLIGHET

Sluttnoter 238

1

GÅTEN OM DEN SOVENDE GUD

Tittelen er ikke en provokasjon. Den er et sitat:

«Våkner opp! Hvorfor sover du, Herre?

Våkner opp, forkast oss ikke for evig tid!» (Sal 44,24)

Bibelen kjenner godt på den største redselen av alle – redselen som vår tid tror den har patent på: at Gud er svak. Den spør ikke rett ut om Gud i det hele tatt finnes, men den spør stadig om hvor han er: Har han snudd ryggen til oss? Har han sovnet? Hva gjør han egentlig?

Og det er ikke et spørsmål vi holder for oss selv. Med hele gudsbarnets overrumpende åpenhet roper vi til den Gud vi ikke forstår, og spør om hvorfor han ikke våkner snart. Hva er egentlig meningen? Meningen med å forlate oss som skriker etter ham, meningen med å la oss bli stående der alene og gråte og rope til en tom, taus himmel?

Snakker vi med ikke-troende mennesker om Gud, melder spørsmålet seg garantert på et eller annet tidspunkt – ofte med en sikkerhet som om dette er det endelige dødsstøtet mot troen på en Gud: *Hvordan kan det finnes en kjærlig Gud når ... osv.* Ofte sies det ganske hoverende, som om dette er en innvending vedkommende selv har kommet på. Men når vi hører denne begynnelsen på setningen, kan vi straks fortsette selv: ... *når det er så mye vondt i verden?*

Vi har vent oss til – og ofte med rette – å betrakte innvendingen som et teoretisk krumspring fra en som kun ønsker å diskutere Gud fra behagelig avstand. Det viser seg dessverre at det er mye vanskeligere å gi et svar. Derfor blir vi fort utålmodige: Å nei, ikke det der nå igjen – kan dere ikke finne et bedre spørsmål?

Nei, de kan ikke det. Og vi kan heller ikke det. Det finnes vel neppe et vanskeligere spørsmål eller en mer rammende innvending mot troen på en kjærlig Gud. Og er det vanskelig å svare på dette i en opphetet diskusjon eller teoretisk ved et skrivebord, er det ikke lettere å svare på det når vi møter det ute i livet: Hva skal vi si til faren som opplever at den lille gutten hans blir kvestet og drept rett for øynene på ham? Hva har kristendommen å si til dem som vakler rundt som levende lik i konsentrasjonsleirer? Hva har jeg å si til meg selv den dagen livet mitt går helt i stykker?

Hva kan Gud selv si? Hvordan kan han forsvare det at han er allmechtig i en verden hvor barn lider? At voksne bryter sammen under overmenneskelig press, er fortvilet nok – men at små barn må løpe alene omkring, fylt av angst og skrekk i byer som er bombet i stykker, det er himmelropende. Hvorfor svarer da ikke himmelen? Det kan gi et menneske mareritt å høre om småbarn som ble brukt som skyteskive av perverse nazister. Får ikke også Gud onde drømmer av det? Sover han trygt og godt mens vi vrir oss i sengen og er mer redde for mareritt enn søvnløshet?

Menneskene elsker ikke hverandre høyt. Likevel kan vi vri oss i ubehag, skjære tenner og gråte når vi ser andre lide. Gud sier han er kjærlighet i egen person. Hvorfor er han da så passiv? Hvorfor tier han? Hvorfor gjør han ikke i det minste det han forlanger av oss: at vi lindrer vår nestes nød og bærer vår nestes byrder? Vi kan få mistanke om at det er sant det Job sier rett ut til Gud (10,4–5):

Ser du med kjødets øyne?
Eller ser du slik som et menneske ser?
Er dine dager som et menneskes dager,
eller dine år som en manns dager?

Overfor lidelsens gåte kan vi selvfølgelig knipe øynene hardt igjen og holde oss for ørene. Vi kan fortelle bestemor på kreftavdelingen at hun sikkert blir frisk igjen. Ja, hun ser faktisk mye bedre ut allerede. Vi kan holde oss unna dem som er mest fortvilet, eller i alle fall snakke med dem om ganske andre ting. Og om så skal være, kan vi huke oss fast i disse velsignede flosklene: Tiden leger alle sår. Kun når du kjenner mørket, kan du glede deg over lyset. Den veien skal vi jo alle ...

Det fortvilte er bare det at jo større nøden og fortvilelsen er – akkurat der behovet for hjelp er størst – jo tammere og tommere dør vår trøstende mumling bort. Overfor de menneskene som føler størst behov for Guds kjærlighet, er det nesten umulig å sitte og mumle: *Gud er god, Gud er kjærlig* – for alt omkring oss sier: *Nei, det er han ikke!* Kanskje ingen våger å si det høyt, kanskje ikke til seg selv engang. De bare sitter der med en uklar, undertrykt følelse av protest.

Men vi kunne jo også lukke opp øynene og munnen og innrømme: Dette er et problem. Har Gud falt i søvn? Hva er det egentlig han gjør? Vi kunne for en gangs skyld gi en stemme til protesten og fortvilelsen – det kunne jo hende at kristendommen hadde et svar.

Storm P. sa en gang: «Menneskene er gode. Hvorfor er de ikke det da?» Eller la meg skrive om litt: «Gud er god. Hvorfor er han ikke det da?» Dette er gåten, gåten om den sovende Gud.

2

DET FINNES ET SVAR

Forklaring eller forkynnelse

Enten vil Gud avskaffe det onde og kan ikke;
eller han kan, men vil ikke;
eller han verken vil eller kan;
eller han både vil og kan.

Hvis han vil, men ikke kan, er han svak –
og det kan man ikke regne med hos Gud.
Hvis han kan, men ikke vil, er han ond –
hvilket er likeså fremmed for Gud.
Hvis han verken kan eller vil, er han både
svak og ond og derfor ikke Gud.

Hvis han både vil og kan, hvilket er det
eneste som sømmer seg for Gud,
hvor kommer det onde fra da,
og hvorfor avskaffer han det ikke?
Epikur 341–270 f.Kr.

Dette spørsmålet er en hednings spørsmål, «Gud» er for Epikur ikke Israels Gud. Likevel uttrykker han gåten så presist at alle senere formuleringer kan virke som bleke etterligninger. Det er hedningens utfordring. Har kristendommen et svar?

Det har den faktisk. Svaret har vært kjent av Bibelen i tusener av år. Men

det meste av svaret er ganske enkelt helt glemt bort eller fortrent i løpet av de siste par århundrene. Hva kirken i oldtiden og middelalderen trodde, lærte og levde av, og som den bevarte urokket og styrket gjennom reformasjonstiden, la opplysningstiden øde sammen med så mye annet. Og dette tapet har vi aldri riktig vunnet tilbake. «Lidelsens gåte» er blitt en gåte uten svar.

Men vi har et svar. Lidelsen er ikke bare en gåte. Bibelen vedkjenner seg både gåten og redselen, men den har noe annet og mer å gi enn flokler som blir svakere og svakere jo mer vi får bruk for dem.

Vi har et svar på lidelsens problem, en konkret hjelp som blir sterkere og sterkere jo mer vi sliter på den. En trygghet som øker jo mer vi hviler på den. Kristendommen står ikke der lam i munnen og maktesløs overfor vår største utfordring. Troen på Gud lar oss ikke i stikken når vi har aller mest bruk for den.

Vi har et svar. Men svaret er ikke på Epikurs plan. «Gåter» av dette slaget ønsker en forklaring, en intellektuell tilfredsstillende redegjørelse. Det vil si: Hvis vi da i det hele tatt ønsker noe som helst – er det bare innbilning at Epikurs gåte virker stolt og tilfreds? Stolt av å ha formulert et uløselig problem? Tilfreds med å ha rokket ved selve Guds trone? Gåter av dette slaget ønsker ikke Guds hjelp, de ønsker hans ydmyke tjenestevillige forklaringer nede fra anklagebenken.

*En ond og utro slekt krever tegn, men tegn skal ikke gis den,
uten Jona-tegnet. (Matt 16,4)*

Det som skrivebordsteologen og filosofen må ha svar på, vil ha svar på, det tier gjerne Skriften om i uanfektet majestet. Det er mange gåter den ikke forklarer.

Men den forkynner. Å, som den forkynner og styrker og hjelper og trøster og oppreiser og lar oss «smake og se at Herren er god». Den gir oss ikke spekulasjoner, men seier! Og det viser seg at der filosofer og teologer forgjeves krever tegn, der hvisker Jesus i øret på sine barn, peker og viser oss de tegnene han gir oss på sin kjærlighet og styrke, som er skjult for alle andre.

Jeg tror ikke at Gud ikke unner oss en forklaring. Det er heller slik at menneskesinnet ikke kan fatte den innerste hemmeligheten ved «lidelsens problem». Men enda mer avgjørende er det at forklaringer ikke hjelper noe som helst! Når du står ved din ektefelles grav eller ved ditt barns sykeleie, hjelper det da å få en forklaring på lidelsens problem?

Derfor er forklaringer ikke bare nytteløse, men direkte kvalmende – slik Remarque uttrykker det om sykehuspresten, den profesjonelle sjelesørgeren:

«Jeg ser på ham; han sitter som et fasthetens tårn, og ingenting kan ryste ham. Bak hans kraftige hode står natten, Isabelles urolige natt som blåser og presser mot vinduet og er full av spørsmål uten svar. Men Bodendiek har svar på alt.»¹

Og selvfølgelig er mennesker utakknemlige: Først stikker vi triumferende spørsmålene våre like oppunder nesen på kristendommen og går ut fra at den ikke kan svare. Og når den så stillferdig påpeker at den faktisk har et stykke av et svar, fnyser vi forarget at den er skråsikker, spekulativ og hjerteløs. Som om en prest og en sjelesørger ikke selv led sånn som alle andre ...

Men Bibelen har altså konsentrert seg om det som virkelig hjelper, og reiser opp en frigjørende, konkret forkynnelse av Guds kjærlighet. Og den lar seg bare forstå av den som kjenner Jesus som sin frelser! Kristendommen har ingen hemmelig, skjult side som bare gjelder spesielt innvidde; hele dens åpenbaring er åpenbar og tilgjengelig for alle. Likevel vil vi ofte stå overfor en ond og utro slekt uten det svaret på «lidelsens problem» som den krever.

«Det skjulte hører Herren vår Gud til, men det åpenbarte er for oss og for våre barn til evig tid, for at vi skal holde alle ordene i denne loven» (5 Mos 29,29). Derfor vil vi konsentrere oss om de åpenbare ting. Det er absolutt nok til undring og jubel.

Lidelsen – en fiende og en nåde

Bibelen har et nært forhold til lidelsen. Den ville ikke finne på å påstå at lidelsen er innbilning og illusjon. Bibelens verden er ikke et «religiøst» luftlag uten syke barn, kjempende kvinner, døende menn, kriger, handel, spydsår, økser, vin, pest, fluer og mygg, hester og hunder, skip og skatter. Den er ikke en mytologi om åndeverdener og gudesagn, ikke en opphøyet, ujordisk filosofi, ikke verdensferne drømmer om en ideell tilværelse på jorden.

Bibelen ville heller ikke finne på å påstå, slik buddhismen gjør, at alt er li-

delse. Tilværelsen er ofte skjønn. Jorden er deilig. Gud har skapt kroppen min og katten min så vel som min sjel og ånd.

Og han gjorde det godt! Han har skapt verden så vakker at skjønnheten og harmonien skinner tvers gjennom døden og fjerner oss fra syndefallet. Vi ser tydelig Guds finger selv gjennom den unaturlige forgjengeligheten som vi i dag ser at skaperverket er underlagt. Han har skapt verden med sans for farger, spenning, humor, mangfoldighet og hensiktsmessighet. Og han har skapt den med kjærlighet. Selv om Bibelen ikke er blind for lidelsen, regner den prinsipielt med at det lar seg gjøre å se Guds usynlige vesen ved å se hans skapergjerning (Rom 1,20; Job 12,7f).

På grunn av dette realistiske livssynet regner Bibelen lidelsen verken som noe likegyldig som vi skal ignorere, eller som noe overmektig vi må resignere overfor. Lidelsen er en fiende vi må bekjempe! Vi skal ikke bare slå oss til ro med at vår «skjebne» (et ekkelt begrep) nå engang er slik. Jeg kan gå til krig mot livet og prøve å bedre tilværelsen min, prøve å bli frisk, få en jobb, bli godvenner med kona igjen. Vi må oppsøke gleden og nyte livet.

Og vi skal i hvert fall ikke oppsøke lidelsen for lidelsens egen skyld – som om det er noe spesielt behagelig for Gud eller noe imponerende ved selve det å lide. Det er å gjøre narr av vår Skaper som har ønsket å gi oss et godt liv. Og det er en selvgjort fromhetstrang til å ville skåre poeng hos Gud og frelses av noe annet enn tro (Kol 2,20–23). Alt dette skal slås helt fast før vi kommer til den sjokkerende andre delen av Bibelens forhold til lidelsen. Det viser seg nemlig at denne særdeles realistiske, og på en måte gjennom-jordiske åpenbaringsboken, presenterer oss for et forhold til lidelsen som kan virke helt urealistisk, nesten svermerisk:

Vi roser oss også av trengslene. For vi vet at trengselen virker tålmodighet.

Dere har fått den nåde, ikke bare å tro på Kristus, men også å lide for ham.

Det er godt for meg at jeg ble ydmyket [...]

Salige er de som sørger, for de skal trøstes [...] Ja, salige er dere når de spotter og forfølger dere og lyver allslags ondt på dere for min skyld.

For den Herren elsker, den tukter han [...] Det er for tukstens

*skyld dere tåler lidelser. Gud handler med dere som med sønner.
For hvem er vel den sønn som hans far ikke tukter?²*

Lidelsen er ikke en fiende – den er en nåde. Trengselen er en glede. Ydmykelsen er et gode. Hvordan kan sunt tenkende mennesker si noe slikt? Vi kan da vel ikke glede oss over lidelsen og ydmykelsen – det virker nesten unaturlig.

Det lengste vi kunne strekke oss til, måtte kanskje være å snakke om glede midt i trengselen, på tross av trengselen, men til og med det kan virke overmenneskelig. Vi kan gå med på at det finnes en religiøs glede som består urokket gjennom jordiske pinsler. Likevel, det er ikke det salmisten og Jesus og Paulus snakker om. De snakker om å prise seg lykkelig på grunn av trengselen! Jesus oppfordrer ikke bare til å bite tennene sammen til det er overstått, men «Gled dere [...] og spring av fryd!» (Luk 6,23)

Dette virker verken realistisk eller praktisk mulig – snarere som et litt verdensfernt element i den ellers så jordnære kristendommen. La oss likevel et øyeblikk forestille oss dette «urealistiske»: Tenk om det virkelig lar seg realisere! Tenk deg at dette er like så jordnært praktisk som arbeidet ditt og hverdagen din! Har du da ikke følelsen av at dersom denne «gleden over lidelsen» kunne bli så håndfast virkelig som lidelsen selv, så ville du jo på en måte bli usårlig?

Vi snakker altså ikke om en unaturlig nytelse av lidelsen, og det handler heller ikke om en plutselig slutt på lidelsen. Det er snakk om en konkret, virkelig glede over den trengselen som fortsatt er en trengsel! Den er fremdeles lidelse. Den piner og smerter – men den gleder også! Du priser deg lykkelig over den.

Her står vi overfor en enestående hemmelighet – hvis apostlene ellers er ved sine fulle fem, og det tror jeg de er, og hvis dette ikke viser seg å være en av de talemåtene som bare renner ut mellom fingrene når det virkelig står på. Bibelen har altså ikke bare et svar til oss, et svar på «lidelsens gåte». Den har virkelig konkret hjelp og solid glede til oss.

Og hemmeligheten kommer her:

Gud er ulykkens skaper

Glede seg over trengselen – det går da vel ikke an å glede seg over noe som kommer fra den onde! Hvordan kan noen prise seg lykkelig over forfølgelse, sykdom, arbeidsløshet, død og nød eller ensomhet når dette er noe som kommer fra Satan? Men det kommer ikke fra Satan!

*Jeg er Herren, og det er ingen annen.
Uten meg er det ingen Gud.
Jeg bandt beltet om deg,
enda du ikke kjente meg,
for at de både i øst og i vest
skal vite at det er ingen uten meg.
Jeg er Herren, og det er ingen annen. (Jes 45,5–6)*

En firdobbel proklamasjon: Det er bare én Gud, det er Herren. Det er bare én som er allmektig. Bare én har all makt i himmelen og på jorden: Han som har skapt dem! Men så fører det også til dette som står i neste vers:

*Det er jeg som er lysets opphav og mørkets skaper,
som gir lykken og skaper ulykken.
Jeg, Herren, gjør alt dette. (Jes 45,7)*

Hvor kommer mørket og ulykken fra? Er ikke dette spørsmålet blant de «skjulte ting» som bare Herren vår Gud vet noe om? Nei, i denne forbindelsen er det tydeligvis en av de «åpenbare» tingene som finnes for oss og barna våre. Det står ganske utvetydig: Gud Fader den allmektige, himmelens og jordens skaper, er også skaperen av ulykke ...

Dette må da være en gammeltestamentlig bommert! Det strir mot alt vi er vant til å tenke oss. Nei, det er ikke en feil. Tvert imot går det som en rød tråd gjennom hele Bibelen:

*Herren tar liv og gir liv,
han fører ned i dødsriket
og fører opp derfra.*

*Herren gjør fattig
og han gjør rik.
Han nedtrykker og han opphøyer.*

*Men Herren sa til ham: Hvem har gitt mennesket munn?
Hvem er det som gjør stum eller døv, seende eller blind?
Er det ikke jeg, Herren?*

Herren ga, og Herren tok, Herrens navn være lovet!

Skal vi bare ta imot det gode fra Gud og ikke også det onde?

*Er det ikke fra Den Høyestes munn
både de onde og de gode ting utgår?*

*Skjer det vel en ulykke i en by
uten at Herren har gjort det?*

*Selges ikke to spurver for en skilling?
Men uten deres Far faller ikke én av dem til jorden.³*

*Jesus svarte: Verken han eller foreldrene hans har syndet.
Men det er skjedd for at Guds gjerninger skulle åpenbares på ham.⁴*

*Mine brødre, akt det for bare glede når dere kommer i mange slags prøvelser.
Derfor skal også de som etter Guds vilje må lide, overgi sine sjeler til den
trofaste Skaper, idet de gjør det gode.⁵*

Men står det virkelig det samme i Det gamle testamente (GT) og Det nye testamente (NT) om dette? Hvilken rolle er Satans? Eller min? Kommer det onde virkelig fra Gud? Er ikke Gud kjærlig likevel? Kan vi si at alle lidelser kommer fra Gud? Skal vi heretter løpe rundt til alle sykeleier og begravelser og forklare at dette er noe Gud har gjort?

Disse innvendingene kunne vi kanskje feie til side med et: «Det står jo i Bibelen.» Men det ville ikke være en særlig bibelsk holdning, for naturligvis

trenger innvendigene seg på oss alle. Derfor vil vi forsøke å ta dem opp her. Men jeg vil allerede nå gjøre oppmerksom på at det ikke kan være helt nytt for oss at Gud er skaperen av ulykke! Vi har jo i årtier sunget: «Hva han tar og hva han giver, samme Fader han forbliver ...» Og i nr. 238 i *Sangboken* synger vi jo både titt og ofte:

Blott en dag, et øyeblikk om gangen,
hvilken trøst for min forsakte ånd!
Skulle da bekymring ta meg fangen?
Allting hviler i min Faders hånd.
Han som har for meg et faderhjerter,
av sitt rike forråd vil han gi
hver en dag dens del av fryd og smerte,
hva jeg trenger all min tid.

(Lina Sandell)

Men det rare er at vi kan gjerne være med å *synge* noe vi aldri ville finne oss i om vi hørte det fra en talerstol, for ikke å snakke om hvis vi leser det i Bibelen selv.

Ellers kan vi jo komme ut for at det mumles så fromt ved et dødsfall: *Herren ga, Herren tok ...* Men tenk deg at noen virkelig våget å ta det på alvor: Mener du virkelig at det var Gud som tok mannen og barna hennes fra henne? Da hadde du nok møtt forferdelse og protest! Det er blitt en talemåte. Ingen mener noe med det lenger.

Som sagt har denne hemmeligheten vært kjent av kirken i århundrer. Helt til vår tid har de kristne visst at *Gud ene tiden deler, han sårer og han heler ...* Men de siste århundrene har dette gått helt i glemmeboken. I det minste er det skubbet ut i talemåtenes maktesløshet.

La meg få skyte inn en historie som egentlig ikke direkte har noe med dette å gjøre, men den kan tegne opp for oss hvordan vi skal komme videre: Da Esekiel ble kalt, fikk han overrakt en bokrull. «Det var skrevet på den både på frem-siden og på baksiden. Det var klagesanger og sukk og ve-rop som var skrevet på den» (Esek 2,10) – slik kunne Bibelens skildring av Gud som skaperen av ulykke uten videre også se ut. Et slikt gudsbilde kan da ikke bli annet enn til kla-

gesanger, sukk og rop! Hvor blir det av Guds kjærlighet? Og vi blir fristet til å skyve det fra oss. Noen griper til frekk bibelkritikk: Dette er foreldet, et uhyggelig spor av ukristelig gudstro osv. Andre går frommere (og velment «luthersk») til verks: Dette forstår vi visst ikke. Vi får bare bøye oss for det og gå videre.

Nei, problemet er jo at vi så altfor godt forstår hva det betyr: at Gud skaper ulykker, at gråt og mørke kommer fra Gud. Vi forstår det aldeles utmerket. Det passer oss bare ikke. Derfor stikker vi heller hodet i sanden. Det er ikke bare et selvbedrag og lite kristelig, dette å knipe igjen øynene og holde seg for ørene, det er dumt også!

Tankene i Bibelen som ved første øyekast ser bedrøvelige ut, viser seg alltid ved nærmere ettersyn å være et evangelium. Esekiel fikk ikke bare beskjed om å ta seg sammen og tvinge seg selv til å lese den grufulle teksten: «Menneskesønn! Mett din buk og fyll dine innvoller med denne bokrullen som jeg gir deg! Og jeg åt, og i min munn var den søt som honning» (Esek 3,3).

Videre har jeg lyst til å spørre: Hvorfor skulle Gud egentlig slippe lettere fra det? Jeg kan ikke se at en Gud som er allmektig og kjærlig på en redelig måte, kan slippe unna ansvaret for det som skjer i hans verden. Hvis han virkelig har all makt i himmelen og på jorden, hvorfor bruker han den ikke da? Riktignok er det moderne å ville «forsvare» Gud ved å ta fra ham ansvaret for lidelsen og nøden, men dermed har vi jo i virkeligheten ikke oppnådd annet enn å ta fra ham makten også! Vi har forsvart Guds kjærlighet ved å ta fra ham makten og ansvaret. Slik har vi gjort ham maktesløs og ansvarsløs.

Kirken har så lenge snakket ubestemt om den «Allmektige» og hans «allmakt» at den ser ut til å glemme helt at en som er «allmektig», faktisk er sterk! Han kan hva han vil! Han har styrke som ingen annen. Hans horn er løftet, hans høyre hånd utøver makt. Men hans kirke har klart å fable så filosofisk om «allmakten» samtidig som den likevel i praksis regner ham som avmektig, at Gud bare får stå passiv og fortvilet og la verden gå sin egen vei, mens historien glir ut av hendene på ham.

Nei, hvis makten virkelig er hans, og han også vil ha æren, da må han være klar til å ta ansvaret. Og det er han, kjære venner, det er han:

*Jeg er Herren, og det er ingen annen.
Det er jeg som er lysets opphav og mørkets skaper,
som gir lykken og skaper ulykken.
Jeg, Herren, gjør alt dette. (Jes 45,6-7)*